

FORSKARKLIMATET, PÅ EN SKALA

När jag satte mig ned för att skriva denna kolumn, kollade jag förstås först vad som hänt på facebook. Där läste jag en av mina vänners status – hon har just inlett sin post-doc forskarkarriär: *budget schmudget, administrutting is overrated. i want some good old reading and writing time. is that too much to ask for? when did this 'privileged' life of the academic become all about drowning in emails and odd tasks from 'somewhere' above? grumpy.*

Perfekt! Precis vad jag tänkt skriva om. Citatet är belysande för den fråga jag funderat på sedan valet av forskarstudier blivit en möjlighet för mig. Det handlar dels om vilken slags arbetsmiljö universitetet är, dels om den retorik och det snack som förts inom universiteten under de senaste åren. Konkurrens, hårt arbete, *produktivitet*, toppforskning, resultatansvar – flexibel organisation som motsvarar samtidens krav betonas och så krävs förstås att du är effektiv. Diskursen kring förväntningarna är klar. Men vilken är relationen till forskningens innehåll?

Då jag inledde mina studier blev det snart klart att det var något jag ville fortsätta med även efter mina studier. Att studera och forska, att *tänka*, tycktes mig det enda vettiga ifall man liksom jag är intresserad av frågor om människan, samhället och kulturen, och deras relationer till varandra. Som studerande i filosofi och kvinnovetenskap vid Åbo Akademi har den gemensamma nämnaren varit kritiskt tänkande och en självreflekterande inställning till det egna ämnet. När jag väl blev klar magister och stod inför valet att skriva in mig som forskarstuderande eller göra något annat, tvekade jag ett ögonblick. Inte för att en forskarkarriär inte skulle intressera mig, eller för att min inställning till att studera skulle ha förändrats. Snarare för att min uppfattning om universitetet och dess roll liksom forskarklimatet i allmänhet hade förändrats. Min idealiserande bild av universitetsvärlden rasade snabbt redan de första studieåren, men den senaste tidens förändringar har fått mig att tvivla på om det överhuvudtaget finns plats för *kritisk* forskning. Speciellt om man bedriver forskning inom ämnen som kräver att man är noggrann, genomtänkt, eftertänksam.

Det är ett tag sedan jag inledde mina studier och en del har hänt sedan dess. Termer som "resultatansvar", "auditering", "utvärdering" och "kvalitet", har blivit allt vanligare och är centrala i forskarens vardag. Trots att tävlan och vikten av internationell publicering (publicering överlag) hört till det vetenskapliga arbetet också tidigare, tycks den vardagliga kontrollen av arbetet ha ökat. Rapporter skrivs, arbetsgrupper tillsätts, utlåtanen krävs för diverse omändringar. Kravet på lönsamhet och effektivitet tycks leda till avsaknad av långsiktighet – man kan alltid spara lite till och kräva lite mer. Jag vet inte hur många möten jag suttit på, där ämnet haft att ta ställning till än den ena, än den andra strukturförändringen, arbetsgruppsutlåtanen etc.

Nu menar jag inte att det är oviktigt med utvärdering av och förändringar inom universitet. Men det meningsfulla med den senaste tidens otaliga reformer, arbetsgrupper och möten är ofta oklar. Dessa framstår snarare som "odd tasks from somewhere".

Som forskarstuderande kan man kanske till en del undvika administrations- och byråkratitjafset. Men det avspeglar en mer allmän trend som berör också de

ämnen jag forskar i. Både kvinnovetenskap och filosofi (och andra s.k. små ämnen inom samhällsvetenskaper och humaniora) har blivit föremål för nedläggningshot och utgör ämnen som tidvis uppfattas som "oönskade element" inom universitetsvärlden.

Kvinnovetenskapens vetenskaplighet har förstås alltid betvivlats, likaså filosofins effektivitet. Tydligt har det undgått kritikerna att såväl begreppet "vetenskaplighet" som "effektivitet" diskuteras och kritiseras inom dessa ämnen i strävan att synliggöra hur begreppen i olika sammanhang genomsyras av diverse ideologier. Det om något gör mig *grumpy*.

Salla Peltonen
är doktorand i kvinnovetenskap
salla.peltonen@abo.fi